

21 вересня 2011 р. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2011. – С. 130-134.

3. Проскура К. П. Результативність роз'яснювальної роботи податкових органів / К. П. Проскура // Агро інком. – 2013. – №4-6. – С. 47-52.

4. Сідорська О. З. Роль податкових органів України у підвищенні ефективності податкової дисципліни та культури платників податків / О. З. Сідорська, В. М. Кміть // Вісник Хмельницького національного університету. – 2013. – №4. – Т. 1. – С. 111-115.

УДК 336.71

ГЛАДИНЕЦЬ Н. Ю.

к.е.н., доцент

Мукачівський державний університет

СТАН КАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Банківська система України – це один з найрозвиненіших секторів економіки та фінансового ринку, на який припадає понад 90 % всіх фінансових послуг в Україні. Таким чином, саме банківська система виступає вагомим важелем впливу забезпечення фінансової безпеки держави та економічного розвитку країни в цілому. Від її ефективного функціонування залежать результативність грошово-кредитного регулювання, ефективність кредитно-розрахункового обслуговування господарського обороту, валютно-курсова політика тощо. Протягом останніх років вітчизняна банківська система перебуває під впливом багатьох дестабілізуючих чинників як внутрішніх так і зовнішніх. Головними проблемами банківської системи залишаються: низькі темпи нарощування капіталу і, відповідно, недостатній рівень капіталізації, низька якість активів, продовження роботи банківських установ з низькою фінансовою стійкістю, висока вартість клієнтських коштів, високий рівень доларизації економіки, низький рівень захисту прав кредиторів. Рівень капіталізації банківської системи є головним показником її здатності до розвитку та посилення ролі в підвищенні ефективності реального сектора економіки. Високий рівень капіталізації банків гарантує стабільність національної грошової одиниці та фінансову стійкість банків.

О. М. Колодізев та В. О. Лесик, досліджуючи питання капіталізації банків та стратегічного управління банківського капіталу, зазначають, що рівень капіталізації є одним із визначальних факторів, що впливає на фінансовий стан банків та перспективи їхнього розвитку, визначає надійність та конкурентоспроможність фінансових установ, захищеність вкладів населення, підприємств і держави [1, с. 50].

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Достатній обсяг банківського капіталу є не тільки головним показником здатності банківської системи до розвитку і до підвищення вкладу в ефективність реального сектору економіки країни, а й дає змогу розширювати активні операції і забезпечує відповідний рівень конкурентоспроможності як показника стійкості та дієздатності кожного банку зокрема і банківської системи загалом. В Україні рівень капіталізації банківської системи на сьогодні є недостатнім, а її становлення відбувалося досить хаотично і повільно. Проблема капіталізації банківського сектору в Україні є визначальною для НБУ, оскільки низький рівень капіталізації вітчизняних банків не в змозі забезпечити банківськими ресурсами реальний сектор економіки.

Для розуміння процесів, які очікуються у сфері капіталізації банківського сектору України, важливо проаналізувати найістотніші зрушення в нинішньому розвитку банківського бізнесу (табл. 1).

Таблиця 1

Індикатори капіталізації банківської системи України протягом 2011-2017 рр.

Показник	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.*
Пасиви банків, всього, млн. грн.	942 088	1 054 280	1 127 192	1 178 095	1 316 852	1 254 385	1282748
Зобов'язання банків, млн. грн.	804 363	898 793	957 872	985 496	1 168 829	1 150 672	1112359
Власний капітал банків, млн. грн.	137 725	155 487	169 320	192 599	148 023	103 713	170389
Частка капіталу у пасивах банків, %	14,62	14,75	15,02	16,35	11,24	8,27	13,28
Порогове значення індикатора 10-20 %							

Джерело: [2]

* Станом на 01.12.2017 р.

Показники рівня капіталізації банківської системи взагалі є досить важливими та сигналізують про можливі загрози стабільності і фінансової стійкості банківських установ. Таким чином, показник частки капіталу у пасивах банків свідчить про достатність капіталу для забезпечення надійності та стійкості як окремого банку так і банківської системи взагалі, а також слугує індикатором конкурентоспроможності банківської системи.

Порогове значення індикатора не має перевищувати 10–20%. За даними, наведеними у таблиці 1 видно, що протягом 2011–2016 рр. даний показник відповідає допустимим межах і характеризується тенденцією до збільшення в 2014 р.

Протягом даного періоду частка капіталу в пасивах банків збільшилася з 14,62% до 16,35%. У 2015 р. значення індикатора зменшилось до 11,24%, тобто на 5% у порівнянні з минулим роком, а у 2016 р. – ще на 3%. У даному випадку, якщо значення індикатора перетинає нижню межу – 10% – це означає виникнення серйозних загроз для клієнтів банків,

нестійкий фінансовий стан та погіршення їх спроможності відповідати за своїми зобов'язаннями.

Як видно з таблиці 1, власний капітал банків України в цілому протягом 2011-2014 рр. характеризувався тенденцією до зростання. Однак, ліквідація окремих банків та збиткова діяльність більшості банків призвела до того, що з початком 2015 р. обсяг власного капіталу банків зменшився на 44,58 млрд грн., а у 2016 р. ця ситуація продовжувала погіршуватись і власний капітал банків скоротився ще на 44,31 млрд грн.

Таким чином, питання забезпечення капіталізації банківської системи України потребує нагального вирішення. На нашу думку, доцільним є застосування відповідних інструментів з боку держави на макро- та мікрорівні. На макрорівні необхідно забезпечити стимулювання нарощування банківського капіталу шляхом установлення відповідних регуляторних та фіскальних важелів. Комплексне вирішення проблем вибору джерел нарощування капіталу банків має забезпечити насамперед удосконалення банківського законодавства, активізацію ролі банківських асоціацій, дієвість регулятивної політики НБУ, створення системи рейтингування та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних банків порівняно з іноземними. Вітчизняний банківський капітал повинен бути достатнім, щоб протистояти кризам та не допустити економічного спаду в країні.

Підвищенню рівня капіталізації банківської системи повинна забезпечити цілеспрямована діяльність Національного банку, орієнтована на підвищення ефективності функціонування банків, що буде сприяти адекватному покриттю ризиків з поступовим нарощенням капіталу. Сукупний ефект від зазначених заходів безумовно сприятиме відновленню довіри до банківської системи та підвищенню капіталізації банківської системи України, а також підвищить конкурентоспроможність вітчизняних банків на світовому фінансовому ринку та забезпечить фінансову стабільність національної економіки на шляху інтеграції у світове господарство та фінансову безпеку країни в цілому.

Отже, на наш погляд, для підвищення ефективності капіталізації банківських установ необхідно запровадити стратегічний підхід до управління капіталом, що потребує не лише системного аналізу та прогнозування достатності банківського капіталу, а й дотримання рекомендацій щодо його формування і функціонування, забезпечення стабільності нормативної бази Національного банку України, покращення діяльності валютного та фондового ринку, створення на національному рівні методологічних документів, які б забезпечували процес регулювання банківської діяльності до капіталу й ліквідності в контексті Базель III, удосконалення процесу оподаткування комерційних банків та спрямування їхньої діяльності на покращення фінансової стабільності, запровадження ефективного інструменту роботи з проблемною заборгованістю. Розв'язання цих питань

сприятиме підвищенню рівня капіталізації банків, вирішенню проблеми економічної безпеки банківської системи країни, її надійності, фінансової стійкості та ефективності функціонування на шляху до інтеграції в світове фінансове середовище.

Література

1. Колодізев О. М. Забезпечення стабільності банківської системи на основі підвищення ефективності управління капіталізацією вітчизняних банків / О. М. Колодізев, В. О. Лесик // Вісник Української академії банківської справи. – 2012. – № 1. – С. 42-51.
2. Показники банківського сектору України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.

УДК 336.71

ГЛАДИНЕЦЬ Н. Ю.

к.е.н., доцент

КОПЧА С. І.

Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Забезпечення фінансової стійкості банків – це необхідна умова ефективного функціонування економіки України. Адже банк, як комерційне підприємство, зацікавлений у найбільш прибутковому вкладенні наявних грошових ресурсів. Прагнення до максимізації прибутків зумовлює вкладення коштів в операції, що мають підвищений ступінь ризику. Проте, банк, здійснюючи певні операції, може зазнати ризику втрат та банкрутства.

Проблема забезпечення та підтримки фінансової стійкості банківської системи притаманна всім країнам та набула важливого значення і для України. Значною мірою це зумовлено специфікою розвитку вітчизняного банківського сектору, зокрема відносно нетривалим періодом його функціонування, а також необхідністю працювати в умовах підвищеного ризику, що пов'язано з економічною та політичною нестабільністю у державі. Саме тому розробка ефективного механізму управління банківською діяльністю задля забезпечення фінансової стійкості банків має бути ключовим завданням на рівні всіх ланок банківської системи – як Національного банку України, так і кожного комерційного банку.

Фінансову стійкість та надійність банківського сектору визначає дотримання економічних нормативів, що регламентують банківську діяльність. У Законі України «Про банки і банківську діяльність» визначено, що «метою банківського нагляду є стабільність банківської системи та захист інтересів вкладників і кредиторів банку щодо безпеки зберігання коштів клієнтів на банківських рахунках» [1]. З огляду на зазначене, визначені

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>